

Kinnitatud
Ruhnu Vallavolikogu

määrusega nr

RUHNU VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2024 - 2027

Ruhnu 2023

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	EESTI MAJANDUSKESKKOND.....	3
3.	RUHNU VALLA MAJANDUSLIK OLUKORD JA RAHVASTIK.....	4
4.	PÕHITEGEVUSE TULUDE JA KULUDE ÜLEVAADE NING PROGNOOS.....	4
5.	PÕHITEGEVUSE TULUD.....	4
6.	PÕHITEGEVUSE KULUD.....	6
7.	INVESTEEERIMISTEGEVUS.....	6
8.	Lisa 1 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2024- 2027.....	8
9.	Lisa 2 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2024- 2027 arvestusüksus.....	10

1. SISSEJUHATUS

Ruhnu valla arengukava on kinnitatud kuni aastani 2030. Arengukava ja eelarvestrateegia on valla põhilised arengudokumendid. Eelarvestrateegia eesmärgiks on tagada jätkusuutlik eelarvepoliitika.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta.

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeerimisprojektide kavandamisel.

Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia koostamisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud ja muud andmed vastavalt KOFS paragrahv 20 nõuetele.

Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks.

Eelarvestrateegia koostamisel on kasutatud Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga majandusprognoose.

Vastavalt finantsjuhtimise seadusele jagatakse eelarves ja seega ka eelarvestrateegias tehingud järgmisteks osadeks:

- a) Põhitegevuse tulud
- b) Põhitegevuse kulud
- c) Investeerimistegevus
- d) Finantseerimistegevus
- e) Likviidsete varade muutus

Seadusest tulenevalt on eelarvestrateegia koostatud tekkepõhisena.

2. EESTI MAJANDUSKESKKOND

Eesti majanduskeskkonda mõjutab hetkel jätkuvalt kõrge inflatsioon ja tõusvad intressimäärad. Jätkub ka pandeemia järelmõju majandusele, samuti Venemaa- Ukraina sõjast tingitud energiakriis, suur prognoosimatus ning tarnete ebakindlus maailmas.

Rahandusministeerium prognoosis kevadel hoolimata aasta alguse nõrgemapoolsele majanduse seisule aasta teiseks pooleks olukorra paranemist. Prognoositi ka inflatsiooni aeglustumist, aasta keskmine prognoos 9,2%. Oodatakse, et elanike ostujõud ja tarbimise kasv saab aasta lõpuks uuesti hoo sisse.

Palgakasv püsib eeldatavalt eelneva aastaga sarnaselt 9% juures. Kui avaliku sektori tööjõukulude kasv on käesoleval aastal kiire, ulatudes prognoosi kohaselt 16 %-ni (peamiselt politseinike, päästjate ja õpetajate palgatõusuks), siis erasektoris toimub pigem palgatõusu aeglustumine. Järgnevatel aastatel ilmselt jääb aga avaliku sektori palgatõus erasektori omale taas alla.

Eesti panga majandusprognoos (avaldatud 20. juunil 2023) on võrreldes Rahandusministeeriumi prognoosiga optimistlikum. Eesti Panga prognoosi kohaselt on 2023. aasta tarbijahinnaindeks 9,1 %, töötuse määr 6,5 % ja keskmise palga kasv 11,4 %. Prognoosi kohaselt kahaneb Eesti majandus sel aastal 1 %, 2024. aastaks oodatav majanduskasv on 2,8 % ja 2025. aastal juba 3,5 %.

Nagu mujal maailmas nii ka Eestis mõjutab majanduse väljavaadet karmistunud rahapoliitika ja üldine ebakindlus tuleviku suhtes.

3. RUHNU VALLA MAJANDUSLIK OLUKORD JA RAHVASTIK

Aast a	Maksumak sjate	Laekunud	Väljamaksed	Keskmine
	keskmine arv	tulumaks (EUR)	isikutele (EUR)	väljamakse (EUR)
2019	84	164185	1368841	1357
2020	83	160121	1321610	1327
2021	86	176154	1489579	1443
2022	92	205171	1692010	1533
2023	89	102781	700806	1575
	* 2023.a. 6 kuud	6 kuud	5 kuud	5 kuud

Tulumaksu laekumine võrreldes 2022. a. 6 kuuga 1,4 % väiksem
Maksumaksjate arv võrreldes 2022. a. 6 kuuga 4 % väiksem

Seisuga	Elanike arv	Mehi	Naisi	0-18 a	tööealis ed	pension ärid
01.01.20 20	155	79	76	0	0	0
01.01.20 21	166	82	84	16	116	34
01.01.20 22	179	84	95	20	124	34
01.01.20 23	173	77	96	22	117	36

Elanike arv on kahanenud 3,4 %.

4. PÕHITEGEVUSE TULUDE JA KULUDE ÜLEVAADE NING PROGNOOS

Põhitegevuse tulude ja kulude 2023. aasta eeldatav täitmine ja prognoos aastateks 2024-2027 on esitatud eelarvestrateegia koondtabelis (lisa 1). 2023. aasta eeldatav täitmine sisaldab ühekordseid projektide tulusid ja kulusid, mida järgnevateks perioodideks ei kavandata ning seetõttu ei ole eelnevate aastate täitmine aastate 2024-2027 prognoosiga võrreldav.

5. PÕHITEGEVUSE TULUD

Käesoleva eelarvestrateegia perioodil (2024-2027) on põhitegevuse tulude prognoosimisel lähtutud järgmistest eeldustest:

- Ruhnu valla elanikkond ja maksumaksjate arv oluliselt ei muutu
- Tulumaksu kasv jääb vahemikku 2-3 %
- Füüsilise isiku tulumaksu eraldise määr kohalikule omavalitsusele on 11,89 %
- Füüsilise isiku tulumaksu eraldise määr pensionidelt kohalikule omavalitsusele on 2,5 %

- Maamaksu määrad kehtestatakse maksimaalses lubatud määras
- Riigieelarve eraldised tasandus- ja toetusfondist jäävad vähemalt samale tasemele, mis olid 2023. aastal.
- Muud tegevustulud on kavandatud samas mahus eelneva aastaga

Ruhnu valla põhitegevuse tulud aastatel 2022-2027 (eurodes)

Põhitegevuse tulud	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	tegelik	progn oos	eelar ve	eelar ve	eelar ve	eelar ve
Maksutulud	207239	214100	219300	224500	229500	235500
<i>sh. tulumaks</i>	<i>205215</i>	<i>212000</i>	<i>217000</i>	<i>222000</i>	<i>227000</i>	<i>233000</i>
<i>sh. maamaks</i>	<i>2024</i>	<i>2100</i>	<i>2300</i>	<i>2500</i>	<i>2500</i>	<i>2500</i>
Tulud kaupade, teenuste müügist	74650	46900	50000	50000	50000	50000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	277802	365783	264300	264300	264300	264500
<i>s.h. Tasandusfond</i>	<i>95726</i>	<i>99293</i>	<i>99300</i>	<i>99300</i>	<i>99300</i>	<i>99500</i>
<i>s.h. Toetusfond</i>	<i>134091</i>	<i>161490</i>	<i>165000</i>	<i>165000</i>	<i>165000</i>	<i>165000</i>
<i>s.h. Muud toetused</i>	<i>47985</i>	<i>105000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Muud tegevustulud	176	150	180	180	180	180000
Kokku põhitegevuse tulud	559867	626933	533780	538980	534980	550180

2023. a. on kasvanud tulude laekumine umbes 11 %, suurenenud on ka keskmine palk, seda umbes 2,7 %, kasv on aga väiksem, kui eelneval aastal. Vallavalitsuse töötajate palgad ei ole tõusnud. Vallaasutuste töötajate palgad on tõusnud ainult koolil pedagoogide osas, töötajaid ei ole koondatud, uusi töökohti pole loodud.

Tulumaksu suurenemiseks on planeeritud 2023. aastaks võrreldes 2022.aastaga vaid 3,3 %. Aastateks 2024-2027 on seoses majanduskasvu aeglustumisega ja ebakindla olukorraga majanduses planeeritav tulumaksu laekumine tagasihoidlikum, kasv jääb 2-3 % vahele.

Tulumaksu osa eelarves on 2023. a. eeldatavalt 34 % (2022. a. 41 %).

Maamaks on hetkel kehtestatud lubatud maksimummääras. Maamaksu osa eelarves on keskmiselt 0,4 %. Maamaksu laekumise summa võib järgnevatel aastatel ka veidi muutuda seoses maade ümberhindamistega ja uute maksustamise põhimõtetega.

Toetuste osa 2023. a. suurenes seoses riigipoolse toetuse tõusuga haridusele ja erinevate tegevustoetuste mahu suurenemisega (toetus kaubavedudele 60 000 eurot jne). Periood 2024-2027 ei kajasta seda liiki tegevustoetusi, kuna neid ei ole hetkel võimalik ette prognoosida.

Toetuste osa moodustab käesoleval eelarve mahust u. 58 %, 2022. a. oli vastav näitaja 51%.

Eraldistena saame riigieelarvest:

Tasandusfond 38 % toetuste mahust
Toetusfond 62% eraldiste mahust
s.h.

Haridusvaldkonna toetus (pedagoogide palgad jne) 58,8 % toetuste mahust

Teede korrashoiu toetus

Sotsiaalhoolekande toetus

Huvitegevuse toetus

Kaupade ja teenuste müügitulu laekub riigilõivudest, erinevate teenuste (haridus-, kultuuri- ja jäätmekäitluse valdkonna tulud, muu majandusvaldkonna all mehhanismide - halumasin, väikelaadur AVANT, rendid ja teenused ning kogukonnasauna tulud) müügist ja rentidest.

Haridusvaldkonna tuludena laekuvad meile kohamaksud teistelt omavalitsustelt, koolilõuna eest saadavad tasud õpetajatelt ja muud mitteregulaarsed tulud.

Kultuuri tuluna laekuvad renditulud.

Jäätmekäitluse valdkonna tuludeks on jäätmete kogumise ja pakendite käitlemisega seotud tegevuste tulud.

Muude tegevustulude all on kajastatud ressursitasude (vee erikasutustasud) laekumisi.

6. PÕHITEGEVUSE KULUD

Antavaid toetusi vald omavahenditest lähiaastail suurendada ei planeeri. Prioriteediks on vee-kanalisatsioonitrassi haldajale AS Kuressaare Veevärgile kompenseerida kulude kasvu, et tagada elanikele jõukohane ja stabiilne teenuse hind. Samuti kompenseerime valla poolt kehtestatud erinevaid ühekordseid toetusi. Sotsiaalvaldkonna toetused veidi suurenevad, kuid seda riigipoolsete toetuste arvel.

Personalikulude kasv on planeeritud kuni 3 %. Valla personalikulude mahust moodustavad suurima osa kooli personalikulud, mis on umbes 60 %. Hetkel ei ole vahendeid vallavalitsuse ja vallaasutuste töötajate palga tõstmiseks.

Majandamiskulude kasvuks on ette nähtud kuni 3,5 %. Hinnatõususid püüame tasandada ka osade kulude kokkuhoiuga. Lisandunud on uus objekt- kiirabikeskus, mille haldamiskulud püüame katta olulises osas rendituludega.

Muude kulude all on kajastatud reservfond, seda summat ei ole plaanis hetkel suurendada.

Ruhnu valla põhitegevuse kulud aastatel 2022-2027 (eurodes).

Kulu liik	2022 tegelik	2023 progn oos	2024 eelarv e	2025 eelarv e	2026 eelarv e	2027 eelarv e
Antavad toetused tegevuskuludeks	15983	20870	20000	20000	20000	20000
Muud tegevuskulud	49515 9	566443	48750 0	50250 0	51250 0	52050 0
s.h. Personalikulud	28661 1	329705	33500 0	34500 0	35000 0	35500 0
s.h. Majandamiskulud	20854 8	234138	15000 0	15500 0	16000 0	16300 0

<i>s.h. Muud kulud</i>	<i>0</i>	<i>2600</i>	<i>2500</i>	<i>2500</i>	<i>2500</i>	<i>2500</i>
Põhitegevuse kulud kokku	511142	587313	507500	522500	532500	540500

2023. aasta kuludesse on arvestatud ka aasta jooksul laekunud täiendavate toetuste arvel tehtud kulud, mida pole võimalik ette prognoosida (kaubaveod laevaga, sõjapõgenike eluruumide kohandamiseks antud toetus jne). Periood 2024-2027 ei kajasta seda tüüpi kulusid.

7. INVESTEERIMISTEGEVUS

Kui eelneval paaril aastal on meil seoses täiendavate COVID investeeringutoetuste saamise ja piisavalt suurte omavahendite kasutamisega õnnestunud ära teha päris mitmeid vajalikke investeeringuid, siis perioodil 2023-2026 oleme arvestanud eelkõige omafinantseeringute tasumise võimalusega väiksemas mähus juhul, kui õnnestub kaasata investeeringutoetusi muudest allikatest. 2023. aastal lõpetame kiirabikeskuse väljaehitamise. Sellele objekti paigutasime kogu 2023. aasta rahaliste vahendite jäägi. Objekti kogumaksumus 262 680 eurot, toetusena saame 130 000 eurot ning omavahenditest katame 132 680 eurot.

Seoses majandamiskulude eeldatava küllaltki suure kasvuga, oleme püüdnud investeeringute mahtu vähendada kuni majanduskeskkonna paranemiseni.

Investeeringustegevus 2024.aastaks on suunatud jäätmejaama arendamisse varjualuse ehitamise näol.

Jäätmejaama projekti maksumus kokku 137 076 eurot, toetusena saame 116 515 eurot, Väikesaarte Programmist ja omavahenditest katame 20 561 eurot.

Perioodil 2025-2027 püüame toime tulla kasvavate jooksevkuludega ja jälgida tulude laekumist ning kasvatada pigem tulemit, et edaspidi leida pingereas olevatele investeeringutele omaosaluseks vajalikke vahendeid. Vajaduse tekkides püüame siiski leida võimaluse laenu võtmiseks.

Ruhnu valla põhitegevuse tulem ja eelarve tulem aastatel 2022- 2027 (eurodes)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	tegelik	prognoos	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve
Põhitegevuse tulem	48725	39620	26280	16480	11480	9680
EELARVE TULEM	-9984	-93046	5719	16480	11480	9680

KOKKUVÕTE

Eelarvestrateegia 2024-2027 on koostatud ebakindlates majandusoludes, mis valitsevad nii Eestis kui ka kogu maailmas. Varasemate aastate kogemuse ja hetkel teadaoleva informatsiooni põhjal avaldavad valla finantsolukorrale mõju üldine maksutõus, eeldatavad muudatused tasandus-ja toetusfondi eraldistes, pedagoogide töötasu ja alampalgamäära tõusud. Kõrge inflatsioonitase pärsib ka investeerimisvõimekust ning teeb raskesti kättesaadavaks laenu.

Praegustes oludes tehtud prognoose ümbritseb suur määramatus. Kuna pole võimalik ette näha, kuidas muutuvad hinnad ja tööhõive näitajad, siis on keeruline paikapidavat strateegiat koostada.

8. Lisa 1 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2024- 2027

Ruhnu Vallavalitsus	2022 täitmine	2023 eeldata v täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	559 867	626 933	533 780	538980	543 980	550 180
Maksutulud	207 239	214 100	219 300	224 500	229 500	235 500
sh tulumaks	205 215	212 000	217 000	222 000	227 000	233 000
sh maamaks	2 024	2 100	2 300	2500	2 500	2 500
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	74 650	46 900	50 000	50 000	50 000	50 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	277 802	365 783	264 300	264 300	264 300	264 500
sh tasandusfond	95 726	99 293	99 300	99 300	99 300	99 500
sh toetusfond	134 091	161 490	165 000	165 000	165 000	165 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	47 985	105 000	0	0	0	0
Muud tegevustulud	176	150	180	180	180	180
Põhitegevuse kulud kokku	511 142	587 313	507 500	522 500	532 500	540 500
Antavad toetused tegevuskuludeks	15 983	20 870	20 000	20 000	20 000	20 000
Muud tegevuskulud	495 159	566 443	487 500	502 500	512 500	520 500
sh personalikulud	286 611	329 705	335 000	345 000	350 000	355 000
sh majandamiskulud	208 548	234 138	150 000	155 000	160 000	163 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh muud kulud	0	2 600	2 500	2 500	2 500	2 500
Põhitegevuse tulem	48 725	39 620	26 280	16 480	11 480	9680
Investeeringustegevus kokku	-58 709	-132 666	-20 561	0	0	0
Põhivara müük (+)	0	0				
Põhivara soetus (-)	-396 376	-262 680	-137 076	0	0	0
sh projektide omaosalus	-58 722	-132 680	-20 561	0	0	0

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	337 654	130 000	116 515	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	13	14				
Finantskulud (-)	0	0				
Eelarve tulem	-9 984	-93 046	5 719	16 480	11480	9680
Finantseerimistegevus	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmine (+)	0	0				
Kohustiste tasumine (-)	0	0				
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-169 927	-93 060	5 719	16 480	11 480	9680
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-159 943	-14	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	93 060	0	5 719	22 199	33679	43359
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)						
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	487 250	501 546	427 024	404235	380786	357617
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	87,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	487 250	501 546	427 024	404 235	380786	357617
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	12%	-15%	1%	1%	1%
Põhitegevuse kulude muutus	-	15%	-14%	3%	2%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,10	1,07	1,05	1,03	1,02	1,02

		2023 eeldata v täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)						
01 Üldised valitsussektori teenused		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
02 Riigikaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
03 Avalik kord ja julgeolek		262 680	0	0	0	0
sh toetuse arvelt		130 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		132 680				
04 Majandus		0	0	0	0	0

sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
05 Keskkonnakaitse		0	137 076	0	0	0
sh toetuse arvelt			116 515			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			20 561			
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
09 Haridus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
10 Sotsiaalne kaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
KÕIK KOKKU		262 680	137 076	0	0	0
sh toetuse arvelt		130 000	116 515	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		132 680	20 561	0	0	0
Põhivara soetuse kontroll		0	0	0	0	0

9. Lisa 2 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2024- 2027 arvestusüksus

	2022 täitmin e	2023 eeldata v täitmine	2024 eelarv e	2025 eelarv e	2026 eelarve	2027 eelarve
Ruhnu Vallavalitsus						
Põhitegevuse tulud kokku	559 867	626 933	533 780	538 980	543 980	550 180
Põhitegevuse kulud kokku	511 142	587 313	507 500	522 500	532 500	540 500
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	48 725	39 620	26 280	16 480	11 480	9 680
Investeermistevõimevus kokku	-58 709	-132 666	-20 561	0	0	0
Eelarve tulem	-9 984	-93 046	5 719	16 480	11 480	9 680
Finantseerimistevõimevus	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-169 927	-93 060	5 719	16 480	11 480	9 680
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-159 943	-14	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	93 060	0	5 719	22 199	33 679	43 359
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	487 250	501 546	427 024	404 235	380 786	357 617
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	87,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	487 250	501 546	427 024	404 235	380 786	357 617